

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozní ekonomická fakulta

Katedra práva

Bakalářská práce

**Sociální a nemocenské pojištění v právní úpravě
a praxi v ČR**

Autor:

Dagmar Jeníková

Vedoucí bakalářské práce:

JUDr. Ing. Pavel Pikola, Ph.D.

© 2015 ZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra práva

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Dagmar Jeníková

Hospodářská politika a správa

Název práce

Sociální a nemocenské pojištění v právní úpravě a praxi v ČR

Název anglicky

Social and Health Insurance Legislation and Practice in the Czech Republic

Cíle práce

- představení sociálního a nemocenského pojištění v ČR
- zmapování čerpání nemocenského pojištění mezi OSVČ a zaměstnanci
- zpřehlednění zákoné legislativy nemocenského pojištění
- navržení efektivnějšího čerpání nemocenského pojištění

Metodika

- studium odborné literatury
- studium odborných článků
- studium internetových odkazů
- studium právních předpisů
- vlastní šetření
- konzultace
- kvantitativní vyhodnocení zjištěných výsledků

Rozsah textové části

30-40 stran

Klíčová slova

nemocenské pojištění, OSVČ, sociální dávky, sociální zabezpečení, zaměstnanci

Doporučené zdroje informací

- Právo sociálního zabezpečení v České republice a Evropské unii, Iva Chvátalová, Jan Přib, Kristina Koldinská, Lucie Vránová, Marta Ženíšková, ISBN 978-80-7380-374-2
- 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění
- 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění
- 262/2006 Sb., zákoník práce
- 500/2004 Sb., správní řád
- 584/2006 Sb., o organizaci a provádění soc. zabezpečení

Předběžný termín obhajoby**Vedoucí práce**

Ing. JUDr. Pavel Pikola, Ph.D.

Elektronicky schváleno dne 16. 9. 2014

JUDr. Jana Borská

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 11. 11. 2014

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 08. 02. 2015

estné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci „Sociální a nemocenské pojištění v právní úpravě a praxi v ČR“ jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 12. 3. 2015

Dagmar Jeníková

Pod kováří

Ráda bych touto cestou pod kovála JUDr. Ing. Pavlu Pikolovi Ph.D. za trp livost, ochotu, odbornou pomoc p i konzultacích a cenné rady, které mi p i zpracování mé bakalá ské práci poskytl.

Sociální a nemocenské pojištění v právní úpravě a praxi v ČR

Social and Health Insurance Legislation and Practice in the Czech Republic

Souhrn

Bakalářská práce na začátku popisuje historii sociálního zabezpečení, její princip a strukturu. Je zaměřena na systém nemocenského pojištění zaměstnanců a osob samostatně výdělečně činných v České republice. Cílem práce je poukázat na rozdíly mezi uvedenými skupinami z pohledu zákona 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, v platném znění a popíslit obecný postup při uplatnění jejich nároku na dávky z nemocenského pojištění. V teoretické části je vysvětlen nárok a postup zaměstnance i OSV při vzniku dočasné pracovní neschopnosti. Je popsána každá ze čtyř nemocenských dávek, mezi které patří nemocenské, ošetřovné, peněžitá pomoc v mateřství a vyrovnávací příspěvek v mateřství a mateřství. Praktická část je tvořena modelovým příkladem a výpočtem každé ze čtyř nemocenských dávek zaměstnance a OSV. Dále jsou v ní uvedeny rozdíly v postupu nemocensky pojištěných osob zaměstnanců a OSV v České republice.

Summary

In the beginning, this bachelor's thesis describes the history of social security system and its principle and its structure as well. It is focused on the system of medical insurance of employees and self-employees in the Czech Republic. The purpose of this work is showing differences between groups stated by the law 187/2006 Sb. about medical insurance by authentic text(s) and make citizens familiar with the process of applying for their entitled medical insurance benefits. In the Theoretical Part of this thesis, the right and procedure of employees and self-employees during the beginning of temporary incapacity of work is explained. Each of the existing sickness benefits is described there, this includes the sickness benefit, the treatment pay and also the pregnancy and maternity leave contribution. The Practical Part of this dissertation explains model examples and computations of every already mentioned sick pay of employees and self-employees. Furthermore, there are mentioned the differences in numbers of medically insured employees and self-employees in the Czech Republic.

Klí ová slova: sociální zabezpečení, nemocenské pojištění, zaměstnanci, osoba samostatně výdělečně činná, dávky nemocenského pojištění, podpora v době

Keywords: social security, health insurance, employees, self-employed, health insurance benefits, support period

Obsah

Seznam použitých zkratk	9
1. Úvod	10
2. Cíl práce a metodika	11
2.1 Cíl práce.....	11
2.2 Metodika.....	12
3. Sociální zabezpečení	13
3.1 Historie sociálního zabezpečení.....	13
3.2 Sociální pojištění.....	13
3.2.1 Plátcí sociálního pojištění.....	14
3.2.2 Vykonavatelé sociálního zabezpečení.....	15
4. Nemocenské pojištění	17
4.1 Nemocenské.....	18
4.2 Ošetřovné.....	26
4.3 Peněžité pomoci v mateřství.....	28
4.4 Vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství.....	30
5. Praktické zpracování	32
5.1 Nemocenská.....	33
5.2 Ošetřovné.....	36
5.3 Peněžité pomoci v mateřství.....	38
5.4 Vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství.....	39
6. Zhodnocení	41
7. Závěr	42
8. Seznam použitých zdrojů	43
9. Seznam tabulek	45
10. Seznam obrázků	45
11. Seznam grafů	45

Seznam používaných zkratk:

R	Česká republika
SSZ	Česká správa sociálního zabezpečení
PSSZ	Právní správa sociálního zabezpečení
MSSZ	Ministerská správa sociálního zabezpečení
OSSZ	Okresní správa sociálního zabezpečení
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
OSV	Osoba samostatně výdělečně činná
Soc. poj.	Sociální pojištění
NP	Nemocenské pojištění
OTČE	Osobní účet
PPM	Peněžní pomoc v mateřství
VPTM	Vyrovňovací příspěvek v mateřství a mateřství
RO	Rozhodné období
VZ	Výdělečný základ
DVZ	Denní výdělečný základ
OVZ	Osobní výdělečný základ
PN	Pracovní neschopnost
DPN	Dočasná pracovní neschopnost

1. Úvod

Sociální pojištění je nejvýznamnější p íjem státního rozpo tu a je řízeným systémem na zabezpečení sociálních potřeb našich ob an . Soc. pojištění je upraveno zákonem 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, v platném znění (dále jen zákon o sociálním pojištění). Sociální pojištění máme chápat, jako prostředek státu zmírňující sociálních nerovností/disparity mezi ob any v případě vzniku nepředvídatelné sociální události.

Toto téma bakalářské práce „Sociální a nemocenské pojištění v právní úpravě a praxi“ v Ře jsem si vybrala, abych mohla lépe přiblížit problematiku nemocenských dávek, jejich nárok a možné uplatnění těchto dávek v české legislativě. Ukázat na neznalost legislativy a nedostatky tohoto pojištění. P íjde totiž období kdy každý, nebo většina z nás bude postavena před otázku na co má nárok, kde má požádat a co může uplatnit ze sociálního pojištění respektive z nemocenského pojištění. Mezi státní subjekty vykonávající správu v sociálním pojištění patří Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo spravedlnosti, Ministerstvo obrany, česká správa sociálního zabezpečení, Okresní správa sociálního zabezpečení, Místní správa sociálního zabezpečení a Obecní úřady.

Nemocenské pojištění je upraveno zákonem 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, v platném znění (dále jen zákon o nemocenském pojištění). Kde je například vymezen rozsah a způsob postup k nároku a na posouzení nemocenské dávky. Mezi tyto dávky patří nemocenské, ošetřovné, peněžitá pomoc v mateřství a vyrovnávací příspěvek v mateřství a mateřství. Tyto dávky mají finančně zabezpečit a nahradit tak krátkodobé výdělky ob an ům, kteří jsou ekonomicky aktivní.

2. Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem práce je popístit obecní pojem termínu sociální zabezpečení se zaměřením na nemocenské pojištění. Seznámit s jednotlivými dávkami nemocenského pojištění a jejich vydávanými doklady. Poukázat z pohledu zákona o nemocenském pojištění na rozdíly při uplatnění jejich nároku na dávky mezi zaměstnanci a OSV v České republice. Zároveň popsat postup při uplatnění nároku na tyto dávky mezi zmíněnými skupinami.

Hlavním cílem práce je poukázat na rozdíly v nemocenském pojištění mezi zaměstnanci a OSV v České republice. Ukázat na modelových příkladech jednotlivých dávek jak to v praxi při uplatnění nároku na tyto dávky vypadá.

2.2 Metodika

Teoretická část je zaměřena na historický vývoj sociálního zabezpečení, vysvětlení pojmů a definic sociálního pojištění, kde se zaměříme na nemocenské pojištění. Jeho obecný princip a za jakých podmínek vznikne nárok na případné vyplácení z nemocenského pojištění zaměstnanců a OSV v české legislativě již vzniklo dočasné pracovní neschopnosti.

V praktické části jsou uvedeny modelové příklady jednotlivých nemocenských dávek zaměstnanců a OSV. V závěrečné části jsou uvedeny i údaje o nemocensky pojištěných zaměstnancích a OSV.

Vycházelo se z platných právních předpisů ČR, odborné literatury a byly k tomu použity i poznatky z praxe daného oboru.

3. Sociální zabezpečení

3.1 Historie sociálního zabezpečení

Na začátku lidské společnosti se jednalo především o kmenovou a později o rodovou spolupráci, kde si navzájem pomáhali. Poté buď rozdílné prostředí náleželo v rámci kmene, rodiny nebo rodu. Postupem času, jak se vyvíjela společnost, poskytovala pomoc sirotkům, nemocným, starým, chudým, dále pak i potřeby církev a následně i dobrovolné spolky. Postupně pak tuto péči převzali na sebe obce a stát, a tak vznikaly systémy pomoci chudým, které se pozvolna vyvinula v současné systémy sociální pomoci.¹

Takže můžeme definovat sociální zabezpečení v dnešní době jako soustavu institucí a opatření, jejichž prostřednictvím se předchází vzniku sociálních událostí nebo se zmírují nebo odstraňují jejich následky.

3.2 Sociální pojištění

Dalo by se říct, že sociální pojištění je nejvýznamnější pojem státního rozpočtu a je řízeným systémem na zabezpečení sociálních potřeb našich občanů. Sociální pojištění je upraveno zákonem 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, v platném znění. Sociální pojištění má princip solidarity, to znamená, že plátcí odevzdávají část svého výdělku na své budoucí sociální potřeby. Do soc. pojištění zahrnujeme důchodové pojištění, nemocenské pojištění, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a zdravotní pojištění.

¹ TRÖSTER, Petr a kol. *Právo sociálního zabezpečení*. 6. podstatně přepracované a aktualizované vydání. 1. st. Praha: C. H. Beck, 2013. ISBN 978-80-7400-473-5.

3.2.1 Plátcí sociálního pojištění

Ze zákona mají povinnost platit sociální pojištění zaměstnavatelé (odvádí sociální a zdravotní pojištění za své zaměstnance) a zaměstnanci. OSV mají povinnost platit jen dle chodové a zdravotní pojištění, na nemocenské pojištění si mohou dobrovolně přispívat.

Zaměstnavatel odvádí pojistné za jednotlivé kalendářní měsíce. Pojistné za kalendářní měsíc je splatné od 1. do 20. dne následujícího kalendářního měsíce. Pojistné se odvádí na úřet příslušné okresní správy sociálního zabezpečení, u které je zaměstnavatel registrovaný.

OSV vykonávající hlavní samostatnou výdělečnou činnost, která vykonávala činnost již v roce 2014, bude do měsíce předcházejícího měsíci podání Přehledu o příjmech a výdajích za rok 2014 platit zálohy na dle chodové pojištění ve výši dle daňového základu roku 2013, minimálně však 1 894 Kč měsíčně, není-li ústna dle chodového spojení. Je-li ústna dle chodového spojení, platí měsíčně nejméně 1 700 Kč. V měsíci podání Přehledu za rok 2014 a následující měsíce platí zálohy dle daňového základu dosahového v roce 2014, minimálně však 1 943 Kč, není-li ústna dle chodového spojení. Je-li ústna dle chodového spojení, platí nejméně 1 744 Kč. Platba záloh na pojistné na dle chodové pojištění je v případě hlavní samostatné výdělečné činnosti i nadále povinná.²

Tak jako zaměstnavatelé i OSV platí pojištění za kalendářní měsíc vždy od 1. do 20. dne následujícího kalendářního měsíce. Platí se ode dne zahájení hlavní samostatné výdělečné činnosti. Za den platby se bere den, kdy je částka připisována na úřtu správy sociálního zabezpečení. Pokud by záloha na pojistném přišla na úřet příslušné soc. správy později než 20. dne nabíhá penále ve výši 0,05 % dlužné částky pojistného za každý den prodlení.

² Stránky SSZ. [online]. 2015[cit. 2015-25.1]. Dostupné z <http://www.cssz.cz/cz/pojisteni-osvc/platba-pojistneho/zmeny-v-pojisteni-osob-samostatne-vydelecnecinnych-od-1-1-2015.htm>

Tabulka 1 - Pojistné sociálního zabezpečení pro rok 2015

<u>Poji-t ní</u>	<u>Nemocenské</u>	<u>D chodové</u>	<u>P ísp vek na státní politiku zam stnanosti</u>	<u>Zdravotní</u>
Zam stnavatel	2,3 %	21,5 %	1,2 %	9 %
Zam stnanec	-	6,5 %	-	4,5 %
OSV ó neplatí	-	28 %	1,2%	13,5 %
OSV ó platí	2,3 %	28 %	1,2%	13,5 %

Zdroj: SSZ, <http://www.cssz.cz/cz/pojistne-na-socialni-zabezpeceni/vyse-a-platba-pojistneho/sazba-pojistneho.htm>, stařeno 12. 1. 2015, vlastní zpracování, 2015

3.2.2 Vykonavatelé sociálního zabezpečení

Sociální zabezpečení zaji-tují instituce, orgány a ú ady státní i nestátní správy. Do nestátní správy adíme poji-ovny, banky a r zné subjekty, které se zabývají dobrovolným sociálním poji-t ním. Mezi státní subjekty vykonávající správu v sociálním poji-t ní pat í Ministerstvo práce a sociálních v cí, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo spravedlnosti, Ministerstvo obrany, eská správa sociálního zabezpečení, Okresní správa sociálního zabezpečení, M stská správa sociálního zabezpečení a Obecní ú ady.

Ministerstvo vnitra provádí d chodové a nemocenské poji-t ní u hasi , policie a p íslu-ník bezpe nostních slořek.

Ministerstvo obrany provádí d chodové a nemocenské poji-t ní u voják z povolání.

Ministerstvo spravedlnosti provádí d chodové a nemocenské poji-t ní u p íslu-ník v ze ské slufby.

Ministerstvo práce a sociálních věcí a jeho detašované pracoviště řídí a kontrolují výkony státní správy zaměřené na sociální pojištění. Usiluje o rozvoj sociálního pojištění v ČR. Zajišťuje úkoly, které vyplývají z mezinárodních smluv a řídí SSZ.

Jednou z hlavních náplní SSZ a její detašovaných pracovišť je vybírání pojistného na sociálním pojištění. Rozhoduje v důchodovém pojištění o výši dávky, popřípadě jeho vrácení při neprávem poskytnuté dávce, o přiznání dávky a jejím vyplácení. A v neposlední míře prozkoumává odvolání proti rozhodnutí, které vydala MSSZ. Dále vedou účetnictví, evidenci organizací, statistiku a jsou kontrolním orgánem činnosti PSSZ, OSSZ a MSSZ.

PSSZ, OSSZ a MSSZ se zřizuje pro menší územní celky. Mezi její pracovní náplň patří vybírání pojistného na soc. pojištění na svém území, rozhodování o výši pojistného, o pokutách za porušení zákona například pro neplátní pojistného, o včech souvisejících s posuzováním pracovní neschopnosti, vyplácí dávky z nemocenského pojištění, řídí a kontrolují provádění nemocenského pojištění v organizacích, v nichž se vyplácejí dávky nemocenského pojištění, kontrolují dodržování léčebného režimu práce neschopnými osobami a další činnosti například vede statistiku, poradenství, atd.

Škrédem SSZ je být moderní, klientsky orientovanou institucí, která plně vyuffívá nejmodernější informační a komunikační technologie.

SSZ to definuje ve svém **Poslání**: SSZ je moderní úřad, nositel sociálního pojištění, jenž efektivně funguje způsobem, který odpovídá moderním technologiím informační společnosti tisíciletí a je prodchnut výlučnou orientací na vytvoření maximální hodnoty pro klienta, a tím dosažení co nejvyššího splnění jeho očekávání a co nejvyšší míry jeho spokojenosti.³

³ Stránky SSZ. [online]. 2015[cit. 2015-13-1]. Dostupné z <http://www.cssz.cz/cz/o-cssz/profil-organizace/>

4. Nemocenské pojištění

Nemocenské pojištění je upraveno zákonem č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, v platném znění (dále jen zákona o nemocenském pojištění). Systém nemocenského pojištění je určen pro výdělečně činné osoby, které při ztrátě příjmu v případech tzv. krátkodobých sociálních událostí (dočasné pracovní neschopnosti z důvodu nemoci nebo úrazu i karantény, ošetřování členů rodiny, t hotenství a mate ství, pé e o dít) zabezpečí pen ěitými dávkami nemocenského pojištění.

Jde o komplexní úpravu nemocenského pojištění, která zahrnuje jak okruh osob účastných nemocenského pojištění (tj. zaměstnanců, příslušníků ozbrojených sil a bezpe nostních sbor ů i osob samostatn ě výdělečně činných), jejich nároky z tohoto pojištění a stanovení výše poskytovaných dávek, posuzování zdravotního stavu pro účely nemocenského pojištění, tak organiza ní uspo řádání nemocenského pojištění, jako řízení v tomto pojištění. Pojistné na nemocenské pojištění je upraveno zákonem č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.⁴

Z nemocenského pojištění hradíme nemocenské dávky, které d ělíme:

- nemocenské
- ošetřovné
- pen ěitá pomoc v mate ství
- vyrovnávací příspěvek v t hotenství a mate ství

Z nemocenského pojištění OSV , kteří si dobrovoln ě na toto pojištění přispívají, se poskytují dávky jen nemocenské a pen ěitá pomoc v mate ství⁵.

⁴ Nemocenské pojištění.MPSV [online]. 2014 [citace 2014-27-08]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/7>

⁵ Jiné nemocenské dávky jako je OŠE a VPTM zákon o nemocenském pojištění OSV neumožňuje.

4.1 Nemocenské

V prvních 14 dnech pracovní neschopnosti zaměstnavatel vyplácí jeho zaměstnavatel náhradu mzdy od 4. dne pracovní neschopnosti (první 3 pracovní dny neschopnosti jsou bez náhrady mzdy). Vyplácení náhrady mzdy upravuje zákoník práce. Jestliže je nemoc delší než 14 dní, tak od 15. dne náleží vyplácení nemocenské PSSZ, OSSZ nebo MSSZ do konce neschopnosti, maximálně však do podřídné doby. Podřídná doba je 380 dní od začátku pracovní neschopnosti. Do podřídné doby se započítávají i předchozí pracovní neschopnosti⁶.

Jestliže pojištěnec pobírá starobní nebo invalidní důchod stejného stupně se nemocenské vyplácí nejvýše po dobu 70 kalendářních dnů (do 70 kalendářních dnů se počítá více pracovních neschopností v jednom kalendářním roce). Nejdéle však do dne skonění zaměstnání.

K výplatě nemocenského se začíná počítat redukcí vyměrovacího základu. Pro tyto účely vyhlášené redukční hranice každým rokem vyhlásí Ministerstvo práce a sociálních věcí podle § 22 odst. 3 zákona o nemocenském pojištění. Pro rok 2015 byly stanoveny a zveřejněny redukční hranice Přílohou MPSV č. 214/2014 Sb.

Tabulka 2- Zápočet v jednotlivých redukčních hranicích u nemocenské v roce 2015

Redukční hranice	Zápočet
do 888 K	90 %
od 888 K do 1 331 K	60 %
od 1 331 K do 2 662 K	30 %
Nad 2 662 K	0 %

Zdroj: Finance.cz [online], dostupné z: <http://www.finance.cz/zpravy/finance/429611-penize-behem-nemoci-v-roce-2015/>, stařeno 21. 2. 2015

⁶ A to i v případě, že předchozí DPN byla uznána pro jinou pojištěnou osobu. Nezapočítává se ale DPN, která trvala v období před 190 kalendářními dny od skonění poslední DPN.

U OSV ⁷ na rozdíl od zaměstnanců se prvních 14 kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti nevyplácí náhrada mzdy. Výplata nemocenského odpočívání ze správy sociálního zabezpečení jim náleží až od 15. dne trvání DPN.

Pokud nastane nemoc u pojištěnce a ošetřující lékař usoudí, že je práce neschopen, vystaví Rozhodnutí o dočasné pracovní neschopnosti. Toto rozhodnutí má pět dílů, kde každý díl je barevně rozlišen pruhem.

První díl Rozhodnutí o dočasné pracovní neschopnosti lékař zasílá na příslušnou správu sociálního zabezpečení nejpozději do třetího pracovního dne po následujícím dni vzniku DPN.

Obrázek 1 - I. díl Rozhodnutí o dočasné pracovní neschopnosti

Evidenční štítek: B 4201745

ROZHODNUTÍ O DOČASNÉ PRACOVNÍ NESCHOPNOSTI

I. díl – Hlášení OSSZ o vzniku dočasné pracovní neschopnosti

Toto hlášení je ošetřující lékař povinen odeslat okresní správě sociálního zabezpečení příslušné podle místa výkonu práce ošetřujícího lékaře (včetněbitmu orgánu) nejpozději v třetí pracovní den následující po dni, kdy bylo vydáno rozhodnutí o vzniku dočasné pracovní neschopnosti.

Příjmení a jméno: _____ Rodné číslo¹⁾: _____

Plná adresa místa pobytu v době dočasné pracovní neschopnosti (včetně poschodí): _____

Název a adresa zaměstnavatele: _____ Druh vykonávané práce (profese): _____

Neschopen práce od: _____ Statistická značka nemoci (diagnóza): _____ Vystaveno dne: _____

Úraz²⁾

Pojištěnec uvádí / Podělel:

Pracovní úraz²⁾

Úraz zavazadel jinou osobou²⁾

Počíná alkoholou nebo zneužitím omamných nebo psychotropních látek²⁾

Kazimír Zdravotnědělník, jméno a podpis vložujícího lékaře

Povolné vycházky ode dne: _____ od _____ hod. do _____ hod.

Souhlasím se zpětným ustanovením dočasné pracovní neschopnosti od _____

Datum, razítka a podpis lékaře OSSZ

1) Rodné číslo dítěte přiloženo, uvede se evidenční číslo pojistky nebo úrazem naměřeno

2) Hlodi se označe X. Tyto odřky jsou pouze signalizační a nejsou předmětem rozhodnutí o dočasné pracovní neschopnosti.

ČSZ – 89 610 2
verze 0

Zdroj: SSZ, údaje k 20. 1. 2015, vlastní zpracování, 2015

⁷ Která je nemocensky pojištěna na bezprostředně předcházejícím dnem vzniku dočasné pracovní neschopnosti byla ústřední částí tohoto pojištěnce alespoň 3 měsíce.

S druhým dílem, který má flutvý pruh, chodí pacient na lékařské prohlídky u svého lékaře. Zároveň se tím prokazuje kontrolorovi provádějící kontrolu léčebného režimu. Protože podle § 65 odst. 2 písm. c) zákona o nemocenském pojištění může provést kontrolu pojištěnce jeho zaměstnavatel tak i v souladu s § 76 téhož zákona místní příslušná správa sociálního zabezpečení.

Obrázek 2 a 3 - II. díl Rozhodnutí o dočasné pracovní neschopnosti

přední část

zadní část

Evidenční štítek **C 3156611**

ROZHODNUTÍ O DOČASNÉ PRACOVNÍ NESCHOPNOSTI

II. díl – Průkaz práce neschopného pojištěnce a hlášení OSSZ o ukončení dočasné pracovní neschopnosti

Tento díl slouží současně jako průkaz práce neschopného pojištěnce a hlášení ošetřujícího lékaře o ukončení dočasné pracovní neschopnosti. Při skončení dočasné pracovní neschopnosti je pojištěnec povinen odezvat tento díl ošetřujícímu lékaři, který jej po doplnění data ukončení neschopnosti a konečné diagnózy odevzdá okresní správě sociálního zabezpečení příslušné podle místa výkonu práce ošetřujícího lékaře (služebnímu orgánu), a to nejpozději v třetí pracovní den následující po dni, kdy bylo vydáno rozhodnutí o ukončení dočasné pracovní neschopnosti.

Příjmení a jméno	Rodné číslo ¹⁾		
Přesná adresa místa pobytu v době dočasné pracovní neschopnosti (včetně poschodí)			
Název a adresa zaměstnavatele	Druh vykonávané práce (profese)		
Neschopen práce od	Vystaveno dne		
☐ Úraz ²⁾			
Pojištěnec uvádí / Podezření:			
☐ Pracovní úraz ²⁾			
☐ Úraz zavazenej jinou osobou ²⁾			
☐ Požití alkoholu nebo zneužití omamných nebo psychotropních látek ²⁾			
Razítka zdravotnického zařízení, jmenovitě a podpis ošetřujícího lékaře			
Neschopen práce do	Rozhodnuto dne		
Konečná diagnóza (stavová zkratka nemoci)			
Razítka zdravotnického zařízení, jmenovitě a podpis ošetřujícího lékaře			
Povolene vycházky ode dne:	od _____ hod., do _____ hod. od _____ hod., do _____ hod.		
Záznamy ošetřujícího lékaře, lékaře a pracovníka OSSZ (popř. jiného příslušného orgánu nemocenského pojištění)			
Datum ošetření nebo kontroly	Přítli ošetření nebo kontrola je stanovena na den	Podpis ošetř. lékaře, lékaře nebo pracovníka OSSZ	Poznámky

1) Kromě rodného čísla přiděleno, uvádě se evidenční číslo pojištěnce

Záznamy ošetřujících lékařů a zdravotnických zařízení

Den propuštění pojištěnce z péče	Předán do dalšího ošetřování (název a adresa zdravotnického zařízení)	Podpis ošetřujícího lékaře, který propouští pojištěnce ze své péče	Den převzetí pojištěnce do péče	Podpis ošetřujícího lékaře, který převzal pojištěnce do své péče

Den nástupu do ústavní péče	Podpis ošetřujícího lékaře	Den ukončení ústavní péče	Podpis ošetřujícího lékaře

Místo pobytu pojištěnce po propuštění z ústavní péče:

Poučení

Nesouhlasí-li pojištěnec s rozhodnutím o vzniku dočasné pracovní neschopnosti, má možnost podat do tří dnů ode dne doručení rozhodnutí návrh na jeho přezkoumání ošetřujícímu lékaři, který rozhodnutí vydal. Pokud ošetřující lékař nebo vedoucí zdravotnického zařízení návrhu na přezkoumání nevyhoví, předá jej do pěti dnů od jeho doručení k rozhodnutí správnímu úřadu, který vydal rozhodnutí o registraci zdravotnického zařízení nebo je zřizovatelem zdravotnického zařízení (§ 77 zákona č. 20/1966 Sb., v platném znění).

Dočasně práce neschopný pojištěnec je povinen dodržovat režim dočasné práce neschopného pojištěnce včetně léčebného režimu stanoveného ošetřujícím lékařem, umožnit kontrolu dodržování režimu dočasné práce neschopného pojištěnce orgánem nemocenského pojištění a v období prvních 14 kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti též zaměstnavateli. Při této kontrole je povinen prokázat svou totožnost a předložit tento díl „Rozhodnutí o dočasné pracovní neschopnosti“.

Pojištěnec je povinen oznámit příslušné okresní správě sociálního zabezpečení (služebnímu orgánu či útvaru) všechny rozhodné skutečnosti, které by měly vliv na poskytování nebo zánik nároku na nemocenské nebo jeho výplatu, a to do 8 dnů ode dne, kdy se o těchto skutečnostech dozvěděl (§ 103 odst. 1 písm. b) zákona č. 187/2006 Sb.).

Upozornění

Pro výplatu náhrady mzdy, platu, služebního příjmu, odměny nebo snížené odměny (dále jen náhrada mzdy) v době dočasné pracovní neschopnosti a pro každou výplatu nemocenského musí pojištěnec předkládat „Potvrzení o trvání dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény“, podepsané a ověřené ošetřujícím lékařem. Ú dočasné pracovní neschopnosti kratší 15 kalendářních dnů slouží jako doklad pro výplatu náhrady mzdy V. díl, tj. „Rozhodnutí o ukončení dočasné pracovní neschopnosti“. Byla-li dočasně pracovní neschopnost delší 14 kalendářních dnů, slouží V. díl jako doklad pro poslední splátku nemocenského.

Souhlasím se zpětným uznáním dočasné pracovní neschopnosti od _____

Zdroj: SSZ, údaje k 20. 1. 2015, vlastní zpracování, 2015

Pakliže lékař usoudí, že nemoc potrvá déle než 14 kalendářních dní (to platí od 1. 1. 2014, dříve platilo 21 kalendářních dní v období od 1. 1. 2012 do 31. 12. 2013) odevzdá pojistnici III. díl Rozhodnutí o dočasné pracovní neschopnosti, který má modrý pruh. Zaměstnanec III. díl odevzdá svému zaměstnavateli. Tento díl slouží pro zaměstnavatele jako hlášení o vzniku pracovní neschopnosti. Hlášení zaměstnavateli o vzniku dočasné pracovní neschopnosti, slouží jako podklad pro výplatu náhrady mzdy a proto je nutné tento díl evidovat v organizaci pro případné předložení při kontrole.

Obrázek 4 a 5 - III. díl Rozhodnutí o dočasné pracovní neschopnosti

přední část

zadní část

C 3156611	
ROZHODNUTÍ O DOČASNÉ PRACOVNÍ NESCHOPNOSTI	
III. díl – Hlášení zaměstnavateli o vzniku dočasné pracovní neschopnosti	
Toto hlášení odevzdává zaměstnanec neprodávající svému zaměstnavateli, který si je ponechá. Tímto hlášením zaměstnanec současně uplatňuje u zaměstnavatele nárok na náhradu mzdy, snížený plat nebo odměnu za prvních 14 kalendářních dnů trvání dočasné pracovní neschopnosti.	
Příjmení a jméno	Rodné číslo ¹⁾
Přesná adresa místa pobytu v době dočasné pracovní neschopnosti (včetně poště)	
Název a adresa zaměstnavatele	Druh vykonávané práce (profese)
Neschopen práce od	Vystaveno dne
☐ Úraz ²⁾	
Pojištěnec uvádí / Podezření:	
☐ Pracovní úraz ²⁾	
☐ Úraz zaviněný jinou osobou ²⁾	
☐ Požití alkoholu nebo zneužití omamných nebo psychotropních látek ²⁾	
<small>Řaztko zdravotnického zařízení, pevnouka a podpis ošetřujícího lékaře</small>	
Písemný souhlas k uznání dočasné pracovní neschopnosti za více než tři kalendářní dny předem zjištění vydala OSSZ (služební orgán) dne _____	
Povolné vycházky ode dne:	od _____ hod. do _____ hod. od _____ hod. do _____ hod.

Upozornění
Pro výplatu náhrady mzdy, platu, služebního příjmu, odměny nebo snížené odměny (dále jen náhrada mzdy) v době dočasné pracovní neschopnosti a pro každou výplatu nemocenského musí pojištěnec představit „Potvrzení o trvání dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény“, podepsané a ověřené ošetřujícím lékařem. U dočasné pracovní neschopnosti kratší 15 kalendářních dnů slouží jako doklad pro výplatu náhrady mzdy V. díl, tj. „Rozhodnutí o ukončení dočasné pracovní neschopnosti“. Byla-li dočasná pracovní neschopnost delší 14 kalendářních dnů, slouží V. díl jako doklad pro poslední splátku nemocenského.

Vnitřní záznamy zaměstnavatele:
Naposledy pracoval dne _____
a odpracoval _____ hodin.

Další záznamy:

Zdroj: SSZ, údaje k 20. 1. 2015, vlastní zpracování, 2015

Zároveň s III. dílem Rozhodnutí o dočasné pracovní neschopnosti dostane zaměstnanec od lékaře i IV. díl. Zaměstnanec vyplní na zadní straně IV. dílu údaje, kam a jakým způsobem chce zaslat nemocenské dávky. Protože nemocenské dávky lze vyplácet v ČR na účet i poštovní poukázkou na adresu. Tento díl odevzdá svému zaměstnavateli, který následně s vyplněnou Přílohou žádosti o: nemocenské (dále jen příloha) odejde na příslušnou správu soc. zabezpečení, ze které se vypočítá nemocenská. Na příloze zaměstnavatel (včetně přílohu vypluje účetně, která má veškeré podklady) vyplní svoje a zaměstnancovi iniciály, den vzniku pracovního poměru a pracovní činnost, atd. Jeden z nejdůležitějších údajů jsou započitatelné příjmy v rozhodném období. Rozhodným obdobím (dále jen RO) se rozumí 12 měsíců před vznikem dočasné pracovní neschopnosti. Do RO se nepočítají vyloučené dny podle § 18 odst. 7 zákona o nemocenském pojištění (například úvodní nemoc, ošetřené, PPM, neplacené volno, atd.). Z RO se zjistí vyměrovací základ (dále jen VZ). Pro výpočet nemocenské dávky se do VZ počítá souhrn hrubých příjmů za posledních 12 měsíců, z kterých zaměstnanec nebo OSV odváděl nem. pojištění v ČR. Následně se vypočítá denní vyměrovací základ (dále jen DVZ). DVZ je podíl VZ a počtu dní v RO, což je kalendářní rok. Tento DVZ se dále redukuje podle výše redukčních hranic, které stanoví Ministerstvo práce a sociálních věcí pro každý rok.

OSV IV. díl odejde na příslušnou správu soc. pojištění u které je registrovaný. Ta pro výpočet nemocenského vychází z vyměrovacího základu, který je úhrnem snížených základů v RO, z nichž OSV zaplatila pojistné. Z rozhodného období musí být vyloučeny dny, v nichž OSV nebyla účastna nemocenského pojištění, a dny, za které neměla povinnost platit pojistné na nemocenské pojištění.

OSV si i nadále určuje měsíční základ nemocenského pojištění svou platbou. Podle § 5b odst. 3 zákona č. 589/1992 Sb., ve znění platném od 1. 1. 2014, však měsíční základ nemůže být nižší než dvojnásobek částky rozhodné podle předpisů o nemocenském pojištění pro ústřední zaměstnanec na nemocenském pojištění (5 000 Kč) a zároveň nemůže být vyšší než částka rovnající se průměru, který z určitého (vypočteného) vyměrovacího základu na posledním pohledu o příjmech a výdajích (dále jen špohled) připadá na jeden kalendářní měsíc výkonu činnosti, přičemž k pohledu staršímu než 1 let se nepřihlíží. Vyměrovacím základem pro pojistné na nemocenské pojištění v roce 2014 je minimálně 5 000 Kč a měsíční pojistné ve výši 2,3 % činí nejméně 115 Kč. Nelze-li určit maximální

m sí ní základ NP z naposledy podaného p ehledu o p íjmech a výdajích, rovná se tento polovin pr m rné mzdy platné pro daný kalendá ní rok. V roce 2015 je to ástka 13 306 K a platba pojistného stanovená sazbou 2,3% íní 307 K . Nelze-li ur it maximální m sí ní základ NP z naposledy podaného p ehledu o p íjmech a výdajích, rovná se tento polovin pr m rné mzdy platné pro daný kalendá ní rok. V roce 2015 je to ástka 13 306 K a platba pojistného stanovená sazbou 2,3% íní 307 K .⁸

Nemocenská dávka se po ítá z redukce denního vym ovacího základu ve vý-i 60 %.

Obrázek 6 a 7 - IV. díl Rozhodnutí o do asné pracovní neschopnosti

p ední ást

zadní ást

Evidenční lístek **C 3156611**

ROZHODNUTÍ O DOČASNÉ PRACOVNÍ NESCHOPNOSTI

IV. díl – Žádost o nemocensk

Toto rozhodnutí slouží jako žádost o nemocensk. Trvá-li dočasná pracovní neschopnost déle než 14 kalendářních dnů, žádost podávají zaměstnanci u svého zaměstnavatele, který jí předá příslušné okresní správě sociálního zabezpečení (služebního orgánu či úřadu). Osoby dobrovolně nemocensky pojistěné podávají tuto žádost u příslušné okresní správy sociálního zabezpečení.

Příjmení a jméno	Rodné číslo ¹⁾
Přesná adresa místa pobytu v době dočasné pracovní neschopnosti (včetně příslušnosti)	
Název a adresa zaměstnavatele	Druh vykonávané práce (profese)
Neschopen práce od	Vystaveno dne
☐ Úraz ²⁾ ☐ Pracovní úraz ²⁾ ☐ Úraz zaviněný jinou osobou ²⁾ ☐ Požití alkoholu nebo zneužití omamných nebo psychotropních látek ²⁾	

Každá zdravotnická zařízení, nemocnice a podjeu zdravotního lékaře

POZOR!
Před podáním žádosti o nemocensk je pojištěnec povinen vyplnit a podepsat prohlášení na druhé straně tohoto tiskopisu.

1) Není-li rodné číslo přijímáno, uvést se evidenční číslo pojištěnce nebo datum narození

Poučení

Nárok na nemocensk vzniká od 15. kalendářního dne dočasné pracovní neschopnosti. Žádost o nemocensk se podává jen v případě, že dočasná pracovní neschopnost je delší 14 kalendářních dnů, a to nejpozději spolu s „Potvrzením o trvání dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény“, či s „Rozhodnutím o ukončení dočasné pracovní neschopnosti“.

V působnosti služebních orgánů vzniká nárok na výplatu nemocenského, jestliže dočasná pracovní neschopnost trvá i po uplynutí doby, za kterou příslušníkům náleží služební příjem či náhrada platu dle zvláštních předpisů.

Upozornění

Nemocensk se poukazuje na účet příjemce dávky v peněžnímu ústavu v České republice. Uveďte též specifický symbol, je-li k Vašemu číslu účtu přidělen.

Na žádost pojištěnce se nemocensk vyplácí v hotovosti prostřednictvím držitele postovní licence, tj. postovní poukázkou. V případě výplaty dávky v hotovosti postovní poukázkou hradí náklady za doručení příjemce nemocenského.

Na základě žádosti pojištěnce se nemocensk vyplácí do ciziny jen na účet pojištěnce u banky v cizině. Náklady této výplaty platí příjemce nemocenského. V tomto případě je třeba uvést číslo účtu ve tvaru IBAN, název, adresu a stát banky v cizině, ID kód banky a typ ID banky (např. BIC SWIFT kód).

Prohlášení – žádost o nemocensk

Žádám o poskytování nemocenského při dočasné pracovní neschopnosti a jsem si vědom (vědoma), že jsem povinen (povinna) oznámit a prokázat všechny skutečnosti rozhodné pro nárok na nemocensk, jeho výši a výplatu.

Naposledy jsem vykonával/a samostatnou výdělečnou činnost (zaměstnání) dne

Nemocensk žádám vyplátní následujícím způsobem:

poukázním na můj účet číslo³⁾:

kód banky další údaje (viz Upozornění)

postovní poukázkou na adresu⁴⁾:

Datum Podpis pojištěnce:

Zdroj: SSZ, údaje k 20. 1. 2015, vlastní zpracování, 2015

⁸ Stránky SSZ. [online]. 2015[cit. 2015-25.1]. Dostupné z <http://www.cssz.cz/cz/pojisteni-osvc/davky/davky-nemocenskeho-pojisteni.htm>

Zaměstnanec vyplní prohlášení na zadní straně V. dílu Rozhodnutí o dočasné pracovní neschopnosti a odevzdá svému zaměstnavateli. Ten doplní na přední straně potřebné údaje (jedná se o den nástupu do zaměstnání zaměstnance a razítko s podpisem) pro správu sociálního zabezpečení, která následně vyplatí ke dni ukončení nemocenské lékařem.

OSV také vyplní prohlášení na zadní straně V. dílu Rozhodnutí o dočasné pracovní neschopnosti, ale na rozdíl od zaměstnance odevzdá poslední díl přímo příslušné správě sociálního zabezpečení.

Obrázek 10 a 11 - V. dílu Rozhodnutí o dočasné pracovní neschopnosti

přední část

zadní část

Evidenční číslo: C 3156611

ROZHODNUTÍ O DOČASNÉ PRACOVNÍ NESCHOPNOSTI

V. díl – Rozhodnutí o ukončení dočasné pracovní neschopnosti – hlášení zaměstnavateli

Rozhodnutí o ukončení dočasné pracovní neschopnosti předávají neprodělané svému zaměstnavateli, který ho po doplnění údajů odevzdá příslušné okresní správě sociálního zabezpečení (služebním orgánem). Osoby dobrovolně nemocensky pojistěné předávají toto rozhodnutí příslušné okresní správě sociálního zabezpečení. Toto rozhodnutí se neodevzdává okresní správě sociálního zabezpečení, pokud dočasná pracovní neschopnost trvala méně než 15 kalendářních dnů. Pojistěnci je povinen vyplnit a podepsat prohlášení na druhé straně tohoto listopisu.

Příjmení a jméno: Rodné číslo¹⁾

Přesná adresa místa pobytu v době dočasné pracovní neschopnosti (včetně poštovní):

Název a adresa zaměstnavatele: Druh vykonávané práce (profese):

Neschopen práce od: Vystaveno dne:

Úraz²⁾

Pojistěnci uvádějí / Podezření:

Pracovní úraz²⁾

Úraz zaviněný jinou osobou²⁾

Požití alkoholu nebo zneužití omamných nebo psychotropních látek²⁾

Rozhodnutí dne:

Neschopen práce do:

Razítko zdravotnického zařízení, jmenovka a podpis ošetřujícího lékaře

Dočasná pracovní neschopnost byla ukončena rozhodnutím ÚSZ (služebního orgánu) ke dni:

Záznamy zaměstnavatele³⁾

Zaměstnanec nastoupil opět do práce dne:

Poslední den pracovní neschopnosti zaměstnanec odpracoval: hodin

Pracovní doba, která připadá na poslední den pracovní neschopnosti podle rozvrhu směn zaměstnance, činila: hodin⁴⁾

Podíl zaměstnanec v době dočasné pracovní neschopnosti vykonával práci, uveďte ve kterých dnech:

Datum, razítko a podpis zaměstnavatele:

Poučení

Nesouhlasí-li pojištěnec s rozhodnutím ošetřujícího lékaře o ukončení dočasné pracovní neschopnosti, má možnost podat do tří dnů ode dne doručení rozhodnutí návrh na jeho přezkoumání ošetřujícímu lékaři, který rozhodnutí vydal. Pokud ošetřující lékař nebo vedoucí zdravotnického zařízení návrhu na přezkoumání nevyhoví, předá jej do pěti dnů od jeho doručení k rozhodnutí správnímu úřadu, který vydal rozhodnutí o registraci zdravotnického zařízení nebo je zřizovatelem zdravotnického zařízení (§ 77 zákona č. 20/1966 Sb., v platném znění).

Návrh na přezkoumání rozhodnutí ošetřujícího lékaře nemá odkladný účinek.

Byla-li dočasná pracovní neschopnost ukončena okresní správou sociálního zabezpečení (služebním orgánem) a pojištěnec s ukončením dočasné pracovní neschopnosti nesouhlasí, má možnost podat do tří dnů ode dne doručení rozhodnutí odvolání k orgánu nemocenského pojištění, který rozhodnutí vydal (§ 154 odst. 1 zákona č. 187/2006 Sb., v platném znění). Podané odvolání nemá dle ustanovení § 152 písm. a) zákona č. 187/2006 Sb., v platném znění, odkladný účinek.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem v době dočasné pracovní neschopnosti uvedené na tomto rozhodnutí nevykonával zaměstnání (samostatnou výdělečnou činnost) a že jsem nezatajil žádnou okolnost rozhodnou pro přiznání a výplatu nemocenského z pojištění, z něhož nárok uplatňuji.

Samostatnou výdělečnou činnost (zaměstnání) jsem začal vykonávat dne:⁴⁾

Prohlašuji, že pobírám důchod: starobní, plný invalidní (pro invaliditu třetího stupně)⁵⁾.

Prohlašuji, že nepobírám žádný z uvedených důchodů.⁵⁾

Datum: Podpis pojištěnce:

Zdroj: SSZ, údaje k 20. 1. 2015, vlastní zpracování, 2015

4.2 O-et ovné

Tato nemocenská dávka se vztahuje k o-et ování dítěte do věku 10 let a starání se o jiného nemocného člena domácnosti. Pokud pečujete o jiného člena domácnosti, je podmínkou mít společnou domácnost. Společnou domácnost tvoří osoby, které trvale spolu žijí a podílí se společně na úhradu nákladů pro svoje potřeby.

Na výplatu z o-et ovného má nárok jen zaměstnanec. OSV na tuto dávku nárok nemá. Dále nemá nárok i ti, kteří patří do některých skupin zaměstnanců, například domácí pracovník, zaměstnanec pracující na dohodu o provedení práce nebo dohodu o pracovní činnosti, nebo jestliže mají zaměstnání malého rozsahu, aj. Taxativní výčet zaměstnanců, kteří nemají nárok na o-et ovné, je uveden v § 39 odst. 5 zákona o nemocenském pojištění.

O-et ovné vyplácí od prvního dne vzniku potřeb o-et ování do konce podřízené doby působení na správu sociálního zabezpečení, ale nesmí tento den připadnout na den pracovního volna, kdy zaměstnanec nenáleží náhrada mzdy, nebo na dobu pracovního klidu (víkend). V § 40 odst. 1 je stanovena podřízená doba maximálně 9 kalendářních dní nebo 16 kalendářních dní (tato podřízená doba je jen pro osamělého zaměstnance⁹, který má v trvalé péči dítě do 16 let, které neukončilo povinnou školní docházku).

Stejně jako u nemocenské zaměstnanec vyplní zadní stranu I. a II. dílu Rozhodnutí o potřebě o-et ování a odevzdá svému zaměstnavateli, který doplní potřebné údaje a s vyplněnou Přílohou k žádosti o o-et ovné zašle na příslušnou správu sociálního zabezpečení.

Výše o-et ovného za kalendářní den činí 60 % denního vyměrovacího základu.

⁹ Tím rozumíme zaměstnance - svobodného, ovdovělého, rozvedeného, nebydlícího s družkou/druhem nebo s registrovaným partnerem. Dále i zaměstnance, jehož manželka/manžel je ve výkonu trestu odnětí svobody v trvání minimálně jednoho roku nebo je-li zahájeno řízení o prohlášení manželky/manžela za nezvěstnou/nezvěstným anebo za mrtvou/mrtvým.

Obrázek 12 a 13 - I. díl Rozhodnutí o potřebě ošetřování

přední část

Endovní číslo: 3156611 A

ROZHODNUTÍ O POTŘEBĚ OŠETŘOVÁNÍ (péče)

I. díl – Rozhodnutí o vzniku potřeby ošetřování (péče) – žádost o ošetřovné

Žádost o ošetřovné podávají zaměstnanci u svého zaměstnavatele, který žádost zveřejní spolu s potřebnými podklady pro vyplatu této dávky příslušné ústřední správě sociálního zabezpečení.

ČÁST A – Rozhodnutí

Příjmení a jméno: _____ Rodné číslo¹⁾: _____
 Bydliště (přesná adresa): _____

nemocně(a)²⁾ byla mu/ji nařízena karanténa³⁾

Z tohoto důvodu

potřebuje nezbytné ošetřování (péči)⁴⁾ od dne _____ do dne _____

nemůže pečovat o dítě, o které jinak pečuje,⁵⁾ od dne _____ do dne _____

Datum: _____

Číslo účtovacího listu (jedna částka vzhledem k tomu, že se jedná o rozhodnutí o poskytnutí dávky)

Poučení

Nemohoucí je zaměstnanec v rozhodnutí o vzniku potřeby ošetřování, má možnost podat do tří dnů ode dne doručení rozhodnutí návrh na jeho přezkoumání ošetřujícímu lékaři, který rozhodnutí vydal. Pokud ošetřující lékař nebo vedoucí zdravotnického zařízení návrhu na přezkoumání nepřekvapí, přechází jeho právo do práva doručení o rozhodnutí správnímu úřadu, který vydal rozhodnutí o registraci zdravotnického zařízení nebo je zřizovatelem zdravotnického zařízení (§ 77 zák. č. 20/1966 Sb., v platném znění).

Zaměstnanec, který pobírá ošetřovné, je povinen na ošetřujícího lékaře, který vydal rozhodnutí o vzniku potřeby ošetřování, nebo orgán sociálního zabezpečení, dostávat se k ošetřování a ošáklí osobou, která poskytuje ošetřování, se kamkoli pracovníci zdravotního stavu a potřeby ošetřování.

zadní část

ČÁST B – Žádost o ošetřovné (vyplňuje žadatel o dávku)

Příjmení a jméno zaměstnance: _____
 Rodné číslo¹⁾: _____
 Bydliště (přesná adresa): _____

Rodný stav:
 sňat nevdán s dluhem/registrovaným partnerem²⁾
 svám nemám v péči dítě ve věku do 14 let, které neukončila školní docházku³⁾

Žádám o ošetřovné při péči o dítě (člena domácnosti):

Příjmení a jméno: _____
 Rodné číslo¹⁾: _____

na ošetřování dítě je není⁴⁾ jiné fyzické osobě poskytována peněžitá pomoc v mateřství nebo má nárok na rodičovský příspěvek. Ošetřovaná osoba se mnou v domácnosti⁵⁾

žije⁶⁾
 nežije⁶⁾ a je mým (mojí) _____ (rodinný příslušník (syn, dcera apod.)

Prohlašuji, že jsou výše uvedené údaje správné, – jsem si vědom(a), že jsem povinen(a) prokázat všechny skutečnosti rozhodné pro nárok na ošetřovné, jeho výši a vyplatu.

Ošetřovné žádám vyplácet následujícím způsobem:

poskytnutím na můj účet číslo⁷⁾ _____ částí udaje (viz upozornění)

poštovní poukázkou na adresu⁸⁾ _____

Datum: _____ Podpis zaměstnance: _____

Upozornění

Ošetřovné se poskytuje na účet zaměstnance u peněžního ústavu v ČR. Účet musí být specifikován symbolem, je-li k Vašemu účtu přibalen. Na žádost zaměstnance ve ošetřování vyplácí v hotovosti prostřednictvím dávkové pokladny kromě, tj. poštovní poukázkou. V případě výplaty dávek v hotovosti poštovní poukázkou hraďte náklady za doručení příjemce ošetřovného.

Na základě žádosti zaměstnanec se ošetřovné vyplácí do účtu jím na účet u banky v cizí měně, náklady této výplaty hraďte příjemce. V tomto případě je třeba uvést číslo účtu ve tvaru IBAK, název, adresu a název banky v cizí měně, náklady této výplaty hraďte příjemce. (BIC SWIFT kód).

Zdroj: SSZ, údaje k 20. 1. 2015, vlastní zpracování, 2015

Obrázek 14 a 15 - II. díl Rozhodnutí o potřebě ošetřování

přední část

Endovní číslo: 3156611 A

ROZHODNUTÍ O POTŘEBĚ OŠETŘOVÁNÍ (péče)

II. díl – Rozhodnutí o ukončení potřeby ošetřování (péče)

Rozhodnutí o ukončení potřeby ošetřování vydává ošetřující lékař, který vyzval danou osobu poskytnout ošetřování nemocnou (člena domácnosti (péče o dítě). Zaměstnanec neprospěšně vyplácí část B na druhé straně přílohy a odevzdá tento doklad neprospěšně svému zaměstnavateli, který jej je doplnění částí C a D. Příslušné ústřední správě sociálního zabezpečení.

ČÁST A – Rozhodnutí

Příjmení a jméno: _____ Rodné číslo¹⁾: _____
 Bydliště (přesná adresa): _____

nemocně(a)²⁾ byla mu/ji nařízena karanténa³⁾

Z tohoto důvodu

potřebuje nezbytné ošetřování (péči)⁴⁾ od dne _____ do dne _____

nemůže pečovat o dítě, o které jinak pečuje,⁵⁾ od dne _____ do dne _____

Datum: _____

Číslo účtovacího listu (jedna částka vzhledem k tomu, že se jedná o rozhodnutí o poskytnutí dávky)

Poučení

Nemohoucí je zaměstnanec v rozhodnutí o ukončení potřeby ošetřování, má možnost podat do tří dnů ode dne doručení rozhodnutí návrh na jeho přezkoumání ošetřujícímu lékaři, který rozhodnutí vydal. Pokud ošetřující lékař nebo vedoucí zdravotnického zařízení návrhu na přezkoumání nepřekvapí, přechází jeho právo do práva doručení o rozhodnutí správnímu úřadu, který vydal rozhodnutí o registraci zdravotnického zařízení nebo je zřizovatelem zdravotnického zařízení (§ 77 zák. č. 20/1966 Sb., v platném znění).

Návrh na přezkoumání rozhodnutí ošetřujícího lékaře nemá odkladný účinek.

Zaměstnanec, kterému bylo ošetřovné vyplaceno za dobu delší než 9 kalendářních dnů potřeby ošetřování, předloží oznámení o výplatě dávky (s oznámením, které odevzdá spolu s dávkou, i náležitosti své motové a tážné, jako podklad pro vedení evidence výplatních dob pro účely důchodového pojištění).

zadní část

ČÁST B – Vyplní zaměstnanec žádající o dávku¹⁾

Příjmení a jméno zaměstnance: _____
 Rodné číslo¹⁾: _____
 Bydliště (přesná adresa): _____

Dítě (jiného člena domácnosti):
 Příjmení a jméno: _____
 Rodné číslo¹⁾: _____
 Jsem ošetřován(a) ve dnech _____

Prohlašuji, že nárok na ošetřovné za tuto dobu neuplatňuji jím spravovaný a že jsem v těchto dnech osobně ošetřován(a) o dítě (nemocného člena domácnosti).

Datum: _____ Podpis zaměstnance: _____

ČÁST C – Záznamy zaměstnavatele²⁾

Zaměstnanec opět nastoupil do zaměstnání dne: _____

Zaměstnanec pracoval v průběhu ošetřování ve dnech (vyplní se jen, pokud spadá do podřídné doby): _____

Zaměstnanec odpracoval v průběhu podřídné doby všechny plánované směny: ano ne³⁾

Řádko zaměstnavatele a podpis

Zdroj: SSZ, údaje k 20. 1. 2015, vlastní zpracování, 2015

4.3 Peněžitá pomoc v mateřství

Nárok na peněžitou pomoc v mateřství (dále jen PPM) je u zaměstnance jen v případě, jestliže splní zákonem dané podmínky. Základní podmínkou je účast na pojištění po dobu 270 kalendářních dní v posledních dvou letech před dnem nástupu na PPM.

Podmínkou nároku na PPM OSV je kromě splnění podmínky účasti na pojištění 270 kalendářních dní v posledních dvou letech i účast na pojištění jako OSV po dobu alespoň 180 kalendářních dnů v posledním roce před nástupem na PPM a nevykonává samostatnou výdělečnou činnost po dobu jejího pobírání.

Na PPM může pojištěnka nastoupit v období od 8. až 6. týdne před očekávaným porodem a pobírá ji 28 týdnů (porodila-li dítě) nebo 37 týdnů (porodila-li dvě a více dětí). Žena pojištěnka, která porodila, nesmí být podprůměrná doba u peněžitě pomoci v mateřství kratší než 14 týdnů a nesmí skončit před uplynutím 6 týdnů ode dne porodu.¹⁰

Jestliže pojištěnka (zaměstnankyn nebo OSV) nespokojí podmínky dané zákonem o nemocenském pojištění tak PPM nedostane, ale může hned po porodu zažádat o rodičovský příspěvek, který na ni navazuje. Rodičovský příspěvek v dnešní době vyplácí Úřad práce.

Výše peněžitě pomoci v mateřství za kalendářní den činí 70 % denního vyměrovacího základu.

¹⁰ Stránky zákony pro lidi. [online]. 2015[cit. 2015-6.2]. Dostupné z <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-187#cast3>

Obrázek 16 - žádost o peněžitou pomoc v mateřství

Evidenční štítek

**Žádost
o peněžitou pomoc v mateřství**

A. Potvrzení lékaře

Příjmení a jméno pojistěnký:

Rodné číslo¹⁾:

Adresa trvalého pobytu:

Podle mého lékařského vyšetření nastane u jmenované porod pravděpodobně dne

Porod nastal dne²⁾

Datum

Razítko administrativního zařazení,
jmenovka a podpis ošetřujícího lékaře (gynekologa)

B. Žádost o dávku – vyplní pojistěnká

Na peněžitou pomoc v mateřství jsem v zaměstnání:

zaměstnavatel (název, adresa)

nastoupila (nastoupím) dne

Naposledy jsem osobně vykonávala samostatnou výdělečnou činnost (zaměstnání) dne³⁾

Prohlašuji, že ohlásím všechny rozhodné skutečnosti, které by měly vliv na výplatu dávky nebo sánek nároku na dávku (např. okolnosti, že dítě bylo svěřeno do péče jiné osobě, předáno do ústavní péče, vystřídání se v péči o dítě, úmrtí dítěte, nástup do zaměstnání apod.), a to do 8 dnů ode dne, kdy jsem se o těchto skutečnostech dozvěděla.

Jsem si vědoma, že jsem povinná vrátit částky, které bych neprávem přijala.

Peněžitou pomoc v mateřství žádám vyplatit způsobem:

poukázáním na můj účet číslo kód banky stát⁴⁾

poštovní poukázkou na adresu

Datum

Podpis pojistěnký

4 9 3 6 0 6 2 4 1 5

¹⁾ Neví-li přiděleno rodné číslo, uvádě se evidenční číslo pojistěnce nebo datum narození.

²⁾ Vyplňuje se jen v případě předčasného porodu před počátkem 6. týdne před pravděpodobným dnem porodu, jinak pojistěnká nepožádá o peněžitou pomoc v mateřství dříve.

³⁾ Vyplní jen osoba dobrovolně nemocensky pojistěná.

⁴⁾ Nahrčí se označe X a doplňte.

ČSZ – 89 624 1
1/2009

Zdroj: SSZ.cz [online], dostupné z: <http://www.cssz.cz/cz/tiskopisy/nemocenske-pojisteni.htm>, stařeno 21. 2. 2015

4.4 Vyrovnávací příspěvek v období mateřství a mateřství

VPVTM se poskytuje zaměstnankyni, která byla z důvodu období mateřství a mateřství dočasně převedena na jinou práci a z ní má bez svého zavazání nižší výdělek. Dávka se poskytuje zaměstnané zaměstnankyni nebo matce do konce 9. měsíce po porodu, pokud vykonávala práci, která je těhotným ženám zakázána. Také zaměstnankyni, která nemůže vykonávat dosavadní práci, protože podle lékařského posudku ohrožuje její období mateřství, mateřství nebo kojení. Poskytuje se za kalendářní dny, v nichž trvalo převedení na jinou práci. Těhotné zaměstnankyni se vyplácí nejdéle do půlky následujícího týdne před očekávaným dnem porodu. Z důvodu mateřství se vyrovnávací příspěvek poskytuje do konce 9. měsíce po porodu a u žen, které kojí, pak po dobu kojení.¹¹

Jestliže zaměstnankyně je převedena na jinou práci během období mateřství nebo mateřství, která ovlivní její finanční prostředky a to směrem dolů, vyplní formulář – žádost o vyrovnávací příspěvek v období mateřství a mateřství spolu se zaměstnavatelem a ošetřujícím lékařem. Zaměstnavatel vyplní formulář s potvrzením a přílohou založenou na příslušnou správu sociálního zabezpečení, která doručí DVZ. Ohledem k tomu, že vyrovnávací příspěvek se stanoví jako rozdíl mezi denním výměrným základem před převedením zaměstnankyně na jinou práci a započítatelným příjmem připadajícím na jeden kalendářní den v kalendářním měsíci převedení, je zaměstnavatel dále povinen každým měsícem, ve kterém trvalo převedení na jinou práci, zaslat příslušné OSSZ ještě vyplněný tiskopis Potvrzení pro účely výplaty vyrovnávacího příspěvku v období mateřství a mateřství, a to nejpozději v den, který je u zaměstnavatele stanoven pro výplatu mezd a platů za uplynulý kalendářní měsíc.¹²

¹¹ Stránky SSZ. [online]. 2015[cit. 2015-21.2]. Dostupné z <http://www.cssz.cz/cz/nemocenske-pojisteni/davky/vyrovnavaci-prispevek-v-tehotenstvi-a-materstvi.htm>

¹² Stránky SSZ. [online]. 2015[cit. 2015-21.2]. Dostupné z <http://www.cssz.cz/cz/nemocenske-pojisteni/davky/uplatnovani-naroku-a-vyplata-davek-nemocenskeho-pojisteni.htm#VPVTM>

5. Praktické zpracování

Jak už bylo zmíněno každý rok Ministerstvo práce a sociálních věcí v souladu s § 22 odst. 3 zákona o nemocenském pojištění ve svém sdělení vyhlásí redukční hranice pro výpočet denního vyměrovacího základu nemocenských dávek. V této části práce budou uvedeny modelové příklady výpočtu jednotlivých nemocenských dávek zaměstnanců a OSV podle platných právních úprav.

Z uvedených modelových příkladů bude patrné, jaké jsou rozdíly v peněžním vyplácení nemocenských dávek mezi zaměstnanci a OSV. Zaměstnanci na rozdíl od OSV mají vypláceno takzvanou náhradu mzdy od svého zaměstnavatele v prvních 14 kalendářních dnech. Náhrada mzdy však zaměstnanci přísluší jen za ty dny, které jsou jeho pracovními dny, a za svátky, za které mu náleží mzda. Náhrada mzdy se vyplácí od 4. dne pracovní neschopnosti, protože první 3 pracovní dny neschopnosti bez náhrady mzdy.

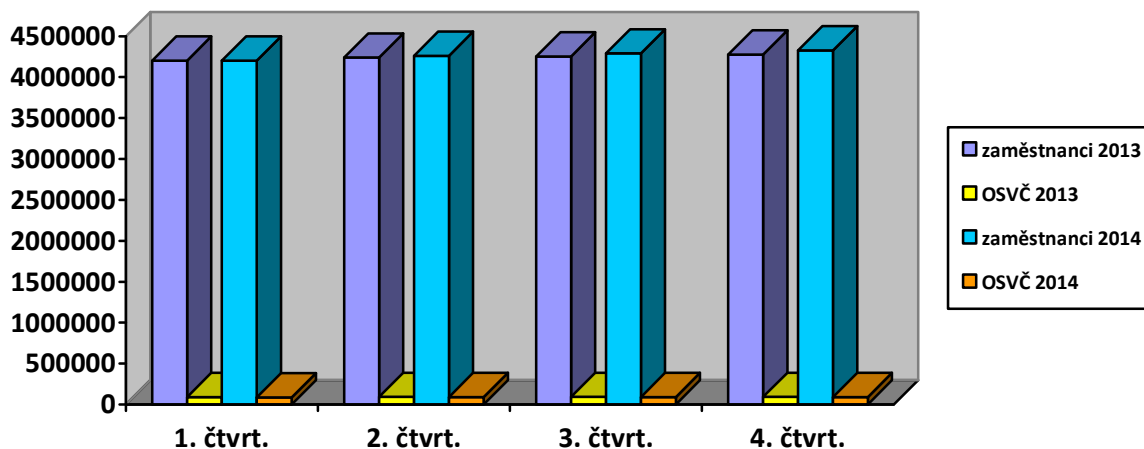
Zároveň se vycházelo ze statistických údajů SSZ, které na svých internetových stránkách uvádí počet nemocensky pojištěných a evidovaných zaměstnanců a OSV. Tyto údaje naznačují jaký je velký rozdíl v počtu nemocensky pojištěných mezi již zmíněnou skupinou.

Tabulka 3 o Počet nemocensky pojištěných v roce 2014

	Zaměstnanci				OSV			
	1 tvrťletí	2 tvrťletí	3 tvrťletí	4 tvrťletí	1 tvrťletí	2 tvrťletí	3 tvrťletí	4 tvrťletí
Počet nemocensky pojištěných	4 202 321	4 261 982	4 290 020	4 328 561	87 209	90 947	91 285	91 854
celkem	17 082 884				361 295			

Zdroj: SSZ, <http://www.cssz.cz/cz/o-cssz/informace/statistiky/nemocenska-statistika/nemocenska-statistika-2014.htm>, údaje stařeny 12. 3. 2015, vlastní zpracování, 2015

Graf 1 Po ty nemocensky poji-t ných v roce 2013 a 2014

Zdroj: SSZ, <http://www.cssz.cz/cz/o-cssz/informace/statistiky/nemocenska-statistika/nemocenska-statistika-2014.htm>, údaje stařeny 12. 3. 2015, vlastní zpracování, 2015

5.1 Nemocenská

Reduk ní hranice pro rok 2015:

- z ástky do 888 K se zapo ítá 90 %,
- z ástky od 888 do 1331 K se zapo ítá 60 %,
- z ástky od 1331 do 2662 K se zapo ítá 30 %,
- z ástky nad 2662 K se nezapo te nic.

Modelové p íklady:

- 1) Zam stnankyn paní Novotná onemocn la od 1. 2. 2015 do 4. 4. 2015, její nemoc trvala 63 dní. Zam stnaná je od 1. 2. 1998 na hlavní pracovní pom r. Zam stnavatel uvedl na p íloze ro ní p íjem 216.000,- K a vylou ené doby 0, neodpracovala v den vzniku pracovní neschopnosti, nepobírá řládný d chod a neviduje proti ní řládnou exekuci ani insolvenční.

Rozhodné období je od 1. 2. 2014 do 31. 1. 2015 (365 dní)

Nejdříve vypočítáme DVZ: $216.000 : 365 = 591,7808219,- K$

DVZ 591,7808219,- K

1 Redukce $591,7808219 * 90\% = 532,6027398,- K$

DD $532,6027398 * 60\% = 319,5613643 = 320,- K$

$63-14 = 49$ dní

$49 * 320 = \underline{15.680,- K}$

Paní Novotná byla od zaměstnavatele vyplacena náhrada mzdy od 4. do 14. kalendářního dne. Od 15. kalendářního dne do 4. 4. 2015 bylo vyplaceno správou sociálního zabezpečení nemocenská v hodnotě 15.680,- K, kde denní dávka činila 320,- K.

2) Zaměstnankyně paní Zelená onemocněla od 1. 5. 2014 do 2. 7. 2014, její nemoc trvala 63 dní. Zaměstnaná je od 1. 2. 2010 na hlavní pracovní poměr. Zaměstnavatel uvedl na příloze roční příjem 450.000,- K a vyloučené doby 0, neodpracovala v den vzniku pracovní neschopnosti, nepobírá žádný důchod a neeviduje proti ní žádnou exekuci ani insolvenční.

Rozhodné období je od 1. 5. 2013 do 30. 4. 2014 (365 dní)

DVZ 1.232,8767123,- K

1 Redukce $888 * 90\% = 799,20,- K$

2 Redukce $1.232,8767123 - 888 = 344,8767123 * 60\% = 206,9260273,- K$

Redukovaný vym. základ $799,20 + 206,9260273 = 1.006,1260273,- K$

DD $1.006,1260273 * 60\% = 603,67561643 = 604,- K$

$63-14 = 49$ dní

$49 * 604 = \underline{29.596,- K}$

Paní Zelená byla od zaměstnavatele vyplacena náhrada mzdy od 4. do 14. kalendářního dne. Od 15. kalendářního dne do 2. 7. 2015 bylo vyplaceno správou sociálního zabezpečení nemocenská v hodnotě 29.596,- K, kde denní dávka činila 604,- K.

3) Paní Modrá, která vykonává samostatnou výdělečnou činnost od roku 2011 (a je dobrovolně nemocensky pojištěna od 1. 1. 2011) onemocněla od 10. 1. 2015 do 28. 4. 2015, její nemoc trvala 50 dní. Vyměrovací základ ze SV je 130.440,- Kč a vyloučené doby 0, neodpracovala v den vzniku pracovní neschopnosti, nepobírá žádný důchod a neeviduje žádnou exekuci ani insolvenční řízení. Platba na nemocenské pojištění činila 250,- Kč.

Rozhodné období je od 1. 1. 2014 do 31. 12. 2014 (365 dní)

Vyměrovací základ z pojistného je $250 : 0,023 = 10.869,5652173 = 10.870,-$ Kč

DVZ $(10.870 * 12) : 365 = 130.440 : 365 = 357,3698630136,-$ Kč

1 Redukce $357,3698630 * 90\% = 321,6328767,-$ Kč

DD $321,6328767 * 60\% = 192,9797260 = 193,-$ Kč

$50 - 14 = 36$ dní

$36 * 193 = \underline{6.948,-}$ Kč

Paní Modré bylo od 15 kalendářního dne do 28. 4. 2014 vyplaceno správou sociálního zabezpečení nemocenská v hodnotě 6.948,- Kč, kde denní dávka činila 193,- Kč.

5.2 O-et ovné

Reduk ní hranice pro rok 2015:

- z ástky do 888 K se zapo ítá 90 %,
- z ástky od 888 do 1331 K se zapo ítá 60 %,
- z ástky od 1331 do 2662 K se zapo ítá 30 %,
- z ástky nad 2662 K se nezapo te nic.

Modelové p íklady:

- 1) Zam stnankyni paní Hn dé onemocn lo 8 leté dít od 1. 2. 2015 do 9. 2. 2015, doba o-et ování trvala 9 dní. Zam staná je od 1. 2. 1998 na hlavní pracovní pom r. Zam stnavatel uvedl na p íloze ro ní p íjem 216.000,- K a vylou ené doby 18, neodpracovala v den vzniku sociální události, nepobírá fládný d chod a neeviduje proti ní fládnou exekuci ani insolvenční.

Rozhodné období je od 1. 2. 2014 do 31. 1. 2015 (365 dní)

$$365 - 18 = 347 \text{ dní}$$

Nejd íve vypo ítáme DVZ: $216.000 : 347 = 622,478386167,- \text{ K}$

DVZ $622,478386167,- \text{ K}$

1 Redukce $622,4783861 * 90\% = 560,2305475,- \text{ K}$

DD $560,2305475 * 60\% = 336,1383275 = 337,- \text{ K}$

9 dní

$$9 * 337 = \underline{3.033,- \text{ K}}$$

Paní Hn dé bylo za 9 kalendá ních dní o-et ovného od správy sociálního zabezpe ení vyplaceno v hodnot $3.033,- \text{ K}$, kde denní dávka inila $337,- \text{ K}$.

- 2) Zamstnankyni paní erné, která je samofivitelkou, onemocn lo 5 leté dít od 10. 2. 2015 do 22. 2. 2015, doba o-et ování trvala 13 dní. Zamstnaná je od 1. 2. 2000 na hlavní pracovní pom r. Zamstnavatel uvedl na p floze ro ní p íjem 400.000,- K a vylou ené doby 0, neodpracovala v den vzniku sociální události, nepobírá fládný d chod a neviduje proti ní fládnou exekuci ani insolveni.

Rozhodné období je od 1. 2. 2014 do 31. 1. 2015 (365 dní)

DVZ 1.095,8904109,- K

1 Redukce $888 * 90\% = 799,20,- K$

2 Redukce $1.095,8904109 \text{ ó } 888 = 207,8904109 * 60\% = 124,7342465,- K$

Redukovaný vym. základ $799,20 + 124,734246575 = 923,9342465,- K$

DD $923,9342465 * 60\% = 554,3605479 = 555,- K$

13 dní

$13 * 555 = \underline{7.215,- K}$

Paní erné bylo za 13 kalendá ních dní o-et ovného od správy sociálního zabezpe ení vyplaceno v hodnot $7.215,- K$, kde denní dávka inila $555,- K$.

- 4) O-et ovné u OSV se nevyplácí. Zákon o nemocenském poji-t ní to neumofl uje.

5.3 Peněžitá pomoc v mateřství

Redukční hranice pro rok 2015:

- z částky do 888 Kč se započítá 100 %,
- z částky od 888 do 1331 Kč se započítá 60 %,
- z částky od 1331 do 2662 Kč se započítá 30 %,
- z částky nad 2662 Kč se nezapočítá nic.

Modelové příklady:

- 1) Zaměstnankyně paní Bílá nastoupila 6 týdnů před plánovaným porodem (lékař stanovil předpokládaný porod 20. 3. 2015) na mateřskou. Zaměstnaná je od 1. 2. 2010 na hlavní pracovní poměr. Zaměstnavatel uvedl na přelomu roční příjem 300.000,- Kč a vyloučené doby 0, neodpracovala v den vzniku sociální události, nepobírá žádný důchod a neeviduje proti ní žádnou exekuci ani insolvenční.

Rozhodné období je od 1. 2. 2014 do 31. 1. 2015 (365 dní)

Nejdříve vypočítáme DVZ: $300.000 : 365 = 821,9178082,- \text{ Kč}$

DVZ 821,9178082,- Kč

1 Redukce $821,9178082 * 100 \% = 821,9178082,- \text{ Kč}$

DD $821,9178082 * 70 \% = 575,3424657 = 576,- \text{ Kč}$

196 dní (doba trvání)

$196 * 576 = \underline{112.896,- \text{ Kč}}$

Paní Bílé bylo za dobu mateřské od správy sociálního zabezpečení vyplaceno v hodnotě 112.896,- Kč, kde denní dávka činila 576,- Kč.

2) Paní Ejková nastoupila 6 týdnů před plánovaným porodem (lékař stanovil předpokládaný porod 20. 3. 2015) na mateřskou. OSV je od 1. 2. 2010 a je dobrovolně nemocensky pojištěna od 1. 5. 2011. Vyměrovací základ je 130.440,- Kč a vyloučené doby 0, neodpracovala v den vzniku pracovní neschopnosti, nepobírá žádný důchod a neviduje žádnou exekuci ani insolvenční platbu na nemocenské pojištění činila 250,- Kč

Rozhodné období je od 1. 2. 2014 do 31. 1. 2015 (365 dní)

Vyměrovací základ z pojistného je $250 : 0,023 = 10.869,5652173 = 10.870,- Kč$

Nejdříve vypočítáme DVZ: $130.3400 : 365 = 357,3698630,- Kč$

DVZ 357,3698630,- Kč

1 Redukce 357,3698630 se započítává 100 % = 357,3698630,- Kč

DD $357,3698630 * 70 \% = 250,1589041 = 251,- Kč$

196 dní (doba trvání)

$196 * 251 = \underline{49.196,- Kč}$

Paní Ejkové bylo za dobu mateřské od správy sociálního zabezpečení vyplaceno v hodnotě 49.196,- Kč, kde denní dávka činila 251,- Kč.

5.4 Vyrovnávací příspěvek v t hotenství a mateřství

Redukční hranice pro rok 2015:

z částky do 888 Kč se započítá 100 %,

z částky od 888 do 1331 Kč se započítá 60 %,

z částky od 1331 do 2662 Kč se započítá 30 %,

z částky nad 2662 Kč se nezapočte nic.

Modelové příklady:

- 1) Zaměstnankyně paní Tědová byla v pracovním poměru od 1. 1. 2015 převedena na jinou práci (lékař stanovil předpokládaný den porodu 27. 6. 2015). Zaměstnaná je od 1. 1. 2013 na hlavní pracovní poměru. Zaměstnavatel uvedl na přeložení roční příjem 279.951,- Kč a vyloučené doby 8, nepobírá žádný důchod a neeviduje proti ní žádnou exekuci ani insolvenční řízení. V měsíci lednu 2015 dosahovaný příjem 19.936,- Kč

Rozhodné období je od 1. 1. 2014 do 31. 12. 2014 (365 dní)

Vyloučené dny: 8 (365-8=357)

Nejdříve vypočítáme DVZ: $279.951 : 357 = 784,1764706,-$ Kč

DVZ 784,1764706,- Kč

1 Redukce $784,1764706 * 100 \% = 784,1764706,-$ Kč

DVZ 785,- Kč

Poté spočítáme DVZ za příslušný měsíc (cofíl je leden 2015) $19.936 : 31 = 643,0967742,-$ Kč

DVZ = 643,- Kč

Rozdíl DVZ: $785 - 643 = 142,-$ Kč

Rozdíl mezi DVZ je tedy 142,- Kč

31 dní (doba trvání)

$31 * 142 = 4.402,-$ Kč

Paní Tědová bude za leden 2015 vyplaceno na vyrovnávacím příspěvku 4.402,- Kč.

- 2) Vyrovnávacím příspěvkem u OSV se nevyplácí. Zákon o nemocenském pojištění to neumožňuje.

6. Zhodnocení

Jak statistické údaje SSZ, které uvádí na svých stránkách, jednoznačně ukazují, že je pro zaměstnané k nemocenskému pojištění více zaměstnanců než OSV, viz tabulka 3 a graf 1. Z velké míry je to taky tím, že nemocenské pojištění je pro zaměstnance za určitých podmínek ze zákona povinné¹³ a pro OSV je dobrovolné. Takže záleží na OSV, jestli se rozhodne, si ze svého výdělku přispívat každým měsíc částku¹⁴ na nemocenské pojištění.

I modelové příklady ukázaly, že nemocenské pojištění je výhodnější pro zaměstnance než OSV. I když je neadekvátní výše částky výplaty nemocenských dávek u zaměstnanců i OSV, je na tom zaměstnanec podstatně lépe. Zákon o nemocenském pojištění totiž umožní u zaměstnanců nárok na výplatu všech čtyř dávek¹⁵ z nemocenského pojištění. Zato OSV má nárok jen na dvě nemocenské dávky a to nemocenské a PPM.

Podle platné právní úpravy v rámci nemocenského pojištění rovné podmínky mezi zaměstnanci a osobami samostatně výdělečně činnými nejsou. Protože zaměstnanec dostane v prvních dvou týdnech PN od svého zaměstnavatele náhradu mzdy od 4. dne nemoci (první 3 pracovní dny neschopnosti jsou bez náhrady mzdy) a od 15. dne pracovní neschopnosti bude vyplácen okresní správou soc. pojištění. Kdežto OSV, který si dobrovolně přispívá na nemocenské pojištění v minimální částce (115,- Kč), v době asné pracovní neschopnosti bude v prvních 14 dnech bez financí a až od 15. dne PN vyplácen okresní správou sociálního zabezpečení, kde jeho denní dávka dosahuje 89,- Kč.

Z toho vyplynulo, že OSV s minimálním VZ a nížším odvodem do soc. pojištění bude pobírat menší nemocenskou a důchod než zaměstnanec. Proto by bylo vhodné, aby si OSV přispíval v této částkou na pojištění, ze kterého se vypočítává důchod i nemocenské a mohl tak efektivněji využít dávky, které jim tento systém umožní ujet.

¹³ Rozsah osob, které jsou účastny na nemocenském pojištění, je uveden v zákoně 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, v platném znění.

¹⁴ Pro pojistné na nemocenské pojištění v roce 2015 je to 2,3 % z vyměrovacího základu.

¹⁵ Nemocenské dávky dle zákona o nemocenském pojištění dle líme na nemocenské, ošetřovné, peněžitou pomoc v mateřství a vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství.

7. Závěr

Cílem bylo přiblížit občanům pojem termínu sociální zabezpečení se zaměřením na nemocenské pojištění. Protože sociální pojištění máme chápat, jako prostředek státu zmírňující sociálních nerovností/disparity mezi občany v případě vzniku nepředvídatelné sociální události. Zároveň seznámit s jednotlivými dávkami nemocenského pojištění a popsat postup při uplatnění nároku na tyto dávky zaměstnanců a osob samostatně výdělečně činných. Poukázat z pohledu zákona 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění na rozdíly při uplatnění jejich nároku na dávky, což je obsaženo na začátku práce.

V praktické části jsou uvedeny modelové příklady jednotlivých nemocenských dávek zaměstnanců a osob samostatně výdělečně činných. Z příkladů vyplívají nerovnosti ve finančním zabezpečení mezi zmíněnými skupinami při vzniku dočasné pracovní neschopnosti. Zároveň velké rozdíly v počtu nemocensky pojištěných osob ukazují ve svých zveřejněných statistikách i SSZ.

Dalo by se říct, že tak, jak je v dnešní době nastaven zákon o nemocenském pojištění, je více nakloněn zaměstnancům než OSVČ. Aby se nerovnosti vyrovnali, musela by přijít změna právní legislativy, ale s ohledem na vývoj ve společnosti se v nejbližší době o žádnou změnu neuváží.

8. Seznam použitých zdrojů

Odborná literatura:

- Právo sociálního zabezpečení, TRÖSTER, Petr a kol. *Právo sociálního zabezpečení*. 6. podstatně přepracované a aktualizované vydání, 1 st. Praha: C. H. Beck, 2013, ISBN 978-80-7400-473-5
- Právo sociálního zabezpečení v České republice a Evropské unie, Iva Chvátalová, Jan Píbil, Kristina Koldinská, Lucie Vránová, Marta Fieníková, ISBN 978-80-7400-473-5

Internetové odkazy:

- SSZ. [online]. 2015[cit. 2015-25.1]. Dostupné z <http://www.cssz.cz/cz/pojisteni-osvc/platba-pojistneho/zmeny-v-pojisteni-osob-samostatne-vydelecne-cinnych-od-1-1-2015.htm>
- SSZ, <http://www.cssz.cz/cz/pojistne-na-socialni-zabezpeceni/vyse-a-platba-pojistneho/sazba-pojistneho.htm>, stařeno 12. 1. 2015, vlastní zpracování, 2015
- SSZ. [online]. 2015[cit. 2015-13-1]. Dostupné z <http://www.cssz.cz/o-cssz/profil-organizace/>
- Nemocenské pojištění, MPSV [online]. 2014 [citace 2014-27-08]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/7>
- Finance.cz. [online], dostupné z: <http://www.finance.cz/zpravy/finance/429611-penize-behem-nemoci-v-roce-2015/>, stařeno 21. 2. 2015, vlastní zpracování, 2015
- SSZ. [online]. 2015[cit. 2015-25.1]. Dostupné z <http://www.cssz.cz/cz/pojisteni-osvc/davky/davky-nemocenskeho-pojisteni.htm>
- SSZ. [online], dostupné z: <http://www.cssz.cz/cz/tiskopisy/nemocenske-pojisteni.htm>, stařeno 21. 2. 2015
- SSZ. [online]. 2015[cit. 2015-21.2]. Dostupné z <http://www.cssz.cz/cz/nemocenske-pojisteni/davky/vyrovnavaci-prispevek-v-tehotenstvi-a-materstvi.htm>
- SSZ. [online]. 2015[cit. 2015-21.2]. Dostupné z <http://www.cssz.cz/cz/nemocenske-pojisteni/davky/uplatnovani-naroku-a-vyplata-davek-nemocenskeho-pojisteni.htm#VPVTM>
- SSZ <http://www.cssz.cz/cz/o-cssz/informace/statistiky/nemocenska-statistika/nemocenska-statistika-2013.htm>, údaje stařeny 25. 2. 2015, vlastní zpracování, 2015

- SSZ, <http://www.cssz.cz/cz/o-cssz/informace/statistiky/nemocenska-statistika/nemocenska-statistika-2014.htm>, údaje stařeny 12. 3. 2015, vlastní zpracování, 2015
- SSZ, <http://www.cssz.cz/cz/o-cssz/informace/statistiky/nemocenska-statistika/nemocenska-statistika-2014.htm>, údaje stařeny 12. 3. 2015, vlastní zpracování, 2015

Právní předpisy:

- Zákon č. 2/1993 Sb., LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD
- Zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění
- Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
- Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád
- Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce
- Zákon 582/1991 Sb., o organizaci a provádění soc. zabezpečení
- Zákon 589/1992 Sb., o pojistném na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti

Odborné časopisy:

- Národní pojištění 10/2014. Odborný měsíčník SSZ. Ročník 45, rok 2014, stránka 12
- Národní pojištění 12/2014. Odborný měsíčník SSZ. Ročník 45, rok 2014, stránka 36
- Národní pojištění 1/2015. Odborný měsíčník SSZ. Ročník 46, rok 2015, stránka 16
- Národní pojištění 2/2015. Odborný měsíčník SSZ. Ročník 46, rok 2015, stránka 14
- Národní pojištění 1/2014. Odborný měsíčník SSZ. Ročník 45, rok 2014, stránka 9

9. Seznam tabulek

Tabulka 1 - Pojistné na sociální zabezpečení pro rok 2015.....	15
Tabulka 2- Zápočet v jednotlivých redukčních hranicích u nemocenské v roce 2015.....	18
Tabulka 3 ó Počet nemocensky pojištěných v roce 2014	32

10. Seznam obrázků

Obrázek 1 - I. díl Rozhodnutí o dočasnou pracovní neschopnost.....	19
Obrázek 2 a 3 - II. díl Rozhodnutí o dočasnou pracovní neschopnost	20
Obrázek 4 a 5 - III. díl Rozhodnutí o dočasnou pracovní neschopnost.....	21
Obrázek 6 a 7 - IV. díl Rozhodnutí o dočasnou pracovní neschopnost.....	23
Obrázek 8 a 9 - Příloha k žádosti o:.....	24
Obrázek 10 a 11 - V. dílu Rozhodnutí o dočasnou pracovní neschopnost	25
Obrázek 12 a 13 - I. díl Rozhodnutí o potěbování.....	27
Obrázek 14 a 15 - II. díl Rozhodnutí o potěbování.....	27
Obrázek 16 - žádost o peněžitou pomoc v mateřství.....	29
Obrázek 17 - žádost o vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství.....	31
Obrázek 18 - Potvrzení pro úměrné výplaty vyrovnávacího příspěvku v těhotenství a mateřství	31

11. Seznam grafů

Graf 1 ó Počet nemocensky pojištěných v roce 2013 a 2014	33
--	----